

Н. В. Іванчук

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

Науковий керівник:

доц. Н. С. Щерба

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ З ПОРУШЕННЯМ МОВЛЕННЯ

В даний час диференціація та індивідуалізація навчання міцно увійшла в практику роботи загальноосвітньої школи. Практично немає такого загальноосвітнього закладу, в якому не були присутні б ті чи інші форми диференціації та індивідуалізації.

Теорія диференціації представлена великою різноманітністю проявів. Найактуальнішим видом диференціації при навчанні іноземної мови на початковому етапі є рівнева диференціація, що розуміється як внутрішньокласна диференціація, при якій в учнів розвивається здатність самостійно вибирати рівень вивчення предмета. Цілі рівневої диференціації полягають у забезпеченні досягнення всіма школярами базового рівня підготовки, створенні умов для розвитку учнів, які виявляють індивідуальні здібності [1].

Діти зі структурними порушеннями мовлення вимагають особливого підходу в школі, і також під час навчання іноземної мови. Але реальності нашої системи освіти такі, що більшість дітей з невеликими відхиленнями в розвитку або з порушеннями мови відвідують звичайні загальноосвітні школи.

Приступаючи до вивчення англійської мови, діти з проблемами мовлення зазнають великих труднощів, так як сформований фонематичний слух є основою правильного звуковимови. Так як спеціальної програми навчання іноземної мови для дітей з проблемами мови немає, вчать вони за загальною програмою, що значно ускладнює їх навчання.

Вивчення іноземної мови може надавати позитивний вплив на розвиток фонематичного сприйняття у школярів з порушеннями мови при правильній організації занять [2].

Однак за відсутності таких організацій з перших же шкільних уроків англійської мови у таких дітей виникають серйозні труднощі: у них може втрачатися впевненість в собі, зникає бажання займатися на уроках і вдома. Такі діти відчують труднощі не тільки в опануванні письма, читанням, рахунком, але і в засвоєнні та розумінні текстів, а також логічному мисленні. Тому тут важливий взаємозв'язок вчителя іноземної мови, логопеда і батьків, оскільки тільки співпраця може привести до позитивних результатів [1].

Тим часом, кількість школярів, що зазнають труднощів в навчанні, неухильно зростає: від 15 до 40% учнів початкових класів загальноосвітньої школи зазнають труднощів в навчанні, причому для більш ніж 50% невстигаючих школярів характерна затримка психічного розвитку.

Кількість дітей, що мають різні проблеми в мові, значно збільшилася останнім часом. За статистикою, у 25% першокласників є логопедичні порушення [3].

Таким чином мета вчителів в школі - організовувати диференційований підхід у навчанні учнів з порушенням мовлення таким чином, що дає можливість всім учням засвоїти і запам'ятати навчальний матеріал відповідно до індивідуальних можливостей [2].

Освоїти іноземну мову - це складне завдання, а для дітей з порушенням мовлення вона складна подвійно. Важливо тут, в першу чергу, бажання учня. Є.І. Пасів стверджує, що засвоїти культуру - значить «знати - вміти - творити - хотіти», при цьому останній елемент він вважає головним, так як саме він визначає мотиваційний і моральний аспект людини як індивідуальності [3].

Необхідність диференціації виникає від наявних у людей відмінностей. В умовах класно-урочної системи без введення диференціації процес навчання організується однаково для всіх учнів і виявляється по-різному ефективний.

Диференціація навчання дозволяє організувати навчальний процес на основі врахування індивідуальних особливостей особистості, забезпечити засвоєння всіма учнями змісту освіти, яке може бути різним для різних учнів, але з обов'язковим для всіх виділенням інваріантної частини. Процес навчання в умовах диференціації стає максимально наближеним до пізнавальних потреб учнів, їх індивідуальних особливостей.

Що стосується особливостей диференційованого навчання ІМ на початковому етапі, то в процесі розробки навчального матеріалу і методологічного інструментарію необхідно враховувати вікові, індивідуально-психологічні особливості дітей даної категорії, а також структуру наявного у них мовного дефекту. Все навчання повинно проводитися методом предметно-практичної діяльності учнів з мовним супроводом і повинно бути направлено на вироблення осмислених, правильних уявлень з пройденого матеріалу і практичних умінь. Основним методом навчання повинна стати організація постійної активної предметно-практичної діяльності на уроках.

Основний спосіб навчання, який використовується в ранньому навчанні іноземної мови, - спеціально організована гра. Вона дозволяє задіяти внутрішні мотиви оволодіння мовою, створювати мотиви мовних дій для учнів.

Щоб навчити дітей гарної вимови англійської мови, необхідно проводити тренувальні вправи на розвиток фонематичного сприйняття звуків англійської мови та їх правильну артикуляцію.

Піккладами вправ, побудованих за ігровим методом є «Злови звук», «Тихо - голосно», «Вгадайте - хто я?», «Звук заблукав», «Правильно-неправильно " і

т.д. При вивченні нових фонем слід застосовувати прийоми звуконаслідування, що допомагає дітям правильно сформулювати вимогу, адже фонери англійської мови відрізняються від фонем української мови.

При цьому активізуються процеси сприйняття, уваги і пам'яті. Розвиток ігрового задуму сприяє загальному розумовому розвитку.

Підсумовуючи сказане, зазначмо, що навчання повинно мати диференційований підхід та будуватися в ігровій формі, оскільки гра є провідним видом діяльності в молодшому шкільному віці, з частою зміною діяльності, що сприяє запобіганню відволіканню і зниженню працездатності в результаті стомлюваності і порушення активної уваги в процесі заняття. Використання ігор у процесі навчання ІМ школярів з вадами мовлення, сприяє не тільки свідомому, а й невимушеному засвоєнню матеріалу. Виходячи з особливостей предметної, ігрової та мовної діяльності дітей молодшого шкільного віку, необхідно будувати навчання іноземної мови як навчання діяльності - елементарного практичного спілкування іноземною мовою за допомогою ігор, предметно-практичних дій, способів і прийомів елементарної навчальної діяльності (слухати, повторювати, відповідати, усвідомлювати мовні структури, вибудовуючи їх за допомогою кубиків, іграшок, картинок).

Запровадження диференційованого підходу на початковому етапі передбачає чергування ігрових завдань протягом уроку, що дозволяє враховувати індивідуальні особливості кожного учня.

Це дозволяє стверджувати, що диференційований підхід є найефективнішим для оволодіння іноземною мовою дітьми з мовними порушеннями, оскільки сприяє засвоєнню основ іноземної мови.

Список використаної літератури

1. Маловичко Л. М. Основные направления коррекционно-ориентированной работы по обучению английскому языку дошкольников с нарушениями речи // Молодой ученый. - 2013. - №12. - С. 497-499.
2. Пидкасистый П.И. Самостоятельная познавательная деятельность школьников в обучении. - М.: Педагогика, 1985.— 140с.
3. Фіцула М.М. Педагогіка: навч. посіб. / М.М. Фіцула. – 3-тє вид., стер. – К. : Академвидав, 2009. – 560 с. (Серія «Альма-матер»).
4. Сак Т.В. Диференційований підхід до навчання учнів з особливими освітніми потребами / Т.В. Сак // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2014. - Вип. 26. - С. 213-217.
5. Сікорський П.І. Теорія і методика диференційованого навчання в середніх загальноосвітніх і професійних навчальних закладах / П.І. Сікорський // Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук / Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України, Київ, 2001.